MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI SANATGA O'RGATISH.

Qoraqalpogiston Respublikasi
Pedagogik Mahorat markazi
Maktabgacha,boshlanǵich va maxsus
Talim metodikasi kafedrasi óqituvchisi
Eshimbetova Xatira Ergalievna

Annotatsiya: Maktabgacha yoshdagi bolalarni san'atga o'rgatishning maqsadi, ahamiyati va usullarini o'rganishga bag'ishlangan. Ishda bolalarning ijodiy, hissiy, motorik va ijtimoiy rivojlanishi san'at mashg'ulotlari orqali qanday shakllanishi tahlil qilinadi. Shuningdek, rassomchilik, musiqa, dramatizatsiya va qo'l mehnati orqali bolalarda ijodiy fikrlash, mustaqil qaror qabul qilish va muammolarni hal qilish qobiliyatlarini rivojlantirish usullari keltiriladi.

Аннотация: Посвящена изучению целей, значения и методов обучения детей дошкольного возраста искусству. В работе анализируется, как творческое, эмоциональное, двигательное и социальное развитие детей формируется через занятия искусством. Также предлагаются методы развития творческого мышления, самостоятельного принятия решений и решения проблем детьми с помощью рисования, музыки, драматизации и ручной работы.

Abstract: Dedicated to the study of the purpose, significance and methods of art education for preschool children. The work analyzes how children's creative, emotional, motor, and social development is shaped through artistic activities. It also provides ways to develop children's creative thinking, independent decision-making, and problem-solving skills through art, music, drama, and crafts.

Kalit sozlar: Hissiy rivojlanish, Motorika, Dramatizatsiya, Musiqa, Rassomchilik, Qól mehnati, Guruhli mashǵulot, Ijtimoiy kónikmalar, Estetik did, Mashǵulot usullari, Mustaqil qaror qabul qilish

Ключевые слова:Эмоциональное развитие, Моторика, Драматизация, Музыка, Живопись, Ручной труд, Групповое занятие, Социальные навыки, Эстетический цвет, Способы тренировки, Принятие самостоятельного решения

Keywords: Emotional development, Motorcycles, Dramatized, Music and sound, Painting, Handmade work, Group training, Social skills, Aesthetically pleasing, Methods of training, Independent decision making

Maktabgacha tálim davri bola uchun ichki dunyoni kashf qilish bosqichidir. Bu davrda sańat bolaga ózini ranglar, shakllar, ohanglar va harakatlar orqali ifodalash imkonini beradi. Sańat jarayoni bola uchun shunchaki chizish yoki kuylash emas, balki tasavvurining qanot yoyishi, his-tuyg'ularining ovoz topishi demakdir. Shu

sababli maktabgacha tálimda sańat faoliyatini tóģri tashkil etish bolaning emotsional, intellektual va ijodiy rivojlanishida muhim omil bólib xizmat qiladi.

Sańat faoliyati bolaga óz imkoniyatini anglash, sezgi va tafakkurini boyitish, atrof-muhitni his qilish, ichki kechinmalarini ifodalashga yordam beradi. Maktabgacha yoshdagi bola uchun ijodiy mashģulotlar erkin, qiziqarli, tajribaga boy bólishi zarur. Turli materiallar, musiqiy harakatlar, hikoya asosidagi obrazlar bolaning ijodiy olamini kengaytiradi. Tarbiyachi esa bu jarayonda yól kórsatadigan shamchiroq singari, bolaga yól ochadi, ammo uning órniga ijod qilmaydi. Tóģri tashkil etilgan san Bola avval rasm chizadi, keyin rasmiga qarab ózi ham nimani chizganini tushuntira boshlaydi. Bu jarayon tafakkur va nutqning birgalikda rivojlanishiga xizmat qiladi. Bolaga berilgan baho yoki tanqid uning ijodiy ishonchini pasaytiradi. Shuning uchun tarbiyachi jarayonni qadrlashi kerak, natijani emas. Chizish, bóyoq bilan ishlash yoki loy yoģlash bolaning stressini yumshatadi. Bu faoliyatlar psixologik bóshashish vositasi sifatida ham ishlaydi. Yorqin ranglar quvonch uyģotadi, iliq ranglar tinchlik beradi. Bola rang tanlash orqali óz kayfiyatini bildiradi. Bolalar birgalikda rasm chizganda, qurilganda yoki sahnaga chiqganda bir-birini tinglash, yordam berish va fikrini aytishni o‘rganadi.Bargdan mozaika, qumdan rasm, toshlar bilan kompozitsiya tuzish ijodni yanada tabiiy va qiziqarli qiladi.Shuning uchun tarbiyachi faqat yónaltiradi, lekin bola ózi yaratadi.

Bu kuni bolalar ózlari tanlagan material bilan ishlaydi. Erkin tanlov mustaqillikni oshiradi.Matematika uchun shakllar chizish, tabiat darsida barg tanlab rasm ishlash, til mashg‘ulotida ertak qahramonlarini yasash chuqur órganishga yordam beradi. Bola devorda osilgan rasmiga qarab ózini “men ham yarata olaman” deb his qiladi. Bu óziga ishonchning mustahkam poydevori.

Maktabgacha yoshdagi bolalarda sańatni rivojlantirish ularning shaxsiy, hissiy, ijtimoiy va kognitiv rivojlanishida muhim rol óynaydi. Sańat mashģulotlari orqali bolalar óz his-tuyģularini ifodalashni órganadi, ijodiy fikrlash va muammolarni hal qilish qobiliyatini oshiradi, motorik va koordinatsiya kónikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, sańat orqali bolalarda til va kommunikatsiya kónikmalari, estetik did, ijtimoiy hamkorlik va motivatsiya shakllanadi.

Amaliy mashģulotlar – rasm chizish, bóyoq bilan ishlash, musiqa tinglash, dramatizatsiya va guruhli óyinlar – bolalarning qiziqishini uyģotib, ularning óquv jarayoniga faol va erkin qatnashishini táminlaydi. Shu sababli, sańat maktabgacha tálim jarayonining ajralmas qismi bólib, bolalarning tóliq va muvozanatli rivojlanishiga xizmat qiladi.Bolalarda sańatni rivojlantirish ularning tóliq shaxs sifatida ósishi, hissiy, ijtimoiy, kognitiv va estetik rivojlanishida muhim omildir. Sańat mashģulotlari bolalarga ijodiy fikrlash, ózini ifodalash, hamkorlik va diqqatni rivojlantirish imkonini beradi. Shu sababli, maktabgacha tálimda sańat faol va muntazam tarzda qóllanilishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Maktabgacha tálim konsepsiyasi. Toshkent.
2. Maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanish mezonlari. Ózbekiston Respublikasi MTTV.
3. Vygotskiy L. S. “Bola psixologiyasi va ijodiy rivojlanish”.
4. Montessori M. “Bola siri”.
5. Sańat faoliyati bolada mustaqillik, ishonch va tasavvur uchqunini uyǵotadi.